

Pohjois-Suomen AVI
ympäristölupavastuualue

Viite PSAVI/58/04.08/2011

Lausunto

Pohjois-Suomen AVI, ympäristölupavastuualue on pyytänyt Kainuun ELY-keskukselta lausuntoa Talvivaaran kaivoksen ympäristö- ja vesitalousluvan lupamääräysten tarkistamishakemuksesta sekä uraanin talteenoton ympäristölupahakemuksesta. Kainuun ELY-keskus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kainuun ELY-keskus katsoo, että raudanpoiston alitteen ja loppuneutraloinnin alitteen varastointi tulisi mahdollisuuksien mukaan jatkossa eriyttää niin, että haponmuodostusta voidaan ehkäistä niin, että koko alitteiden varastointialue(kipsisakka-allas) muuttuminen happamaksi vältetään. Vaihtoehtoisesti kipsisakka-altaalle pitää toimitta niin paljon ylimäärin kalkkia, että liuoksen pH ja alitteiden pH pysyy kaikissa tilanteissa niin korkealla, että saostelut metallit pysyvät kiinteässä faasissa. Tilanteen pysyvyys ja kalkin ylimäärän riittävyys kulloisessakin tilanteessa pitää varmistaa sekä laboratoriomäärityksiin perustuvien laskelmin, että myös riittävän usein toistuvien mittauksin.

Lähtökohtana kipsisakka-altaiden käytölle tulee olla se, että niissä ei säilytetä vettä enempää kuin pölyämisen torjunta tarvitsee. Mikäli kaivospiirin alueella on tarpeen varastoida vesiä ennen niiden ympäristöön johtamista, tulee vedet olla puhdistettuja siinä määrin, että ne voidaan johtaa luontoon ilman merkittäviä pohjavesi- tai pintavesivaikutuksia. Varastointipaikat tai niiden rakentamien ja rakenne ainakin pääpiirteissään tulee mahdollisuuksien mukaan päättää tämän ympäristöluvan päivityksen yhteydessä. Rakenteiden selvittämistä koskien voi olla tarve asettaa suunnittelua koskevia lupamääräyksiä.

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan luontoon johdettavan veden määrälle ei ympäristöluvassa pidä asettaa rajoituksia. Luontoon johdettavan kuormituksen suuruudelle sen sijaan pitää olla raja-arvot niin, että merkittävää ympäristön pilaantumista ei pääse tapahtumaan. Nykyinen Kalliojoen virtaamaan sidottu johtamisoikeus on käytännössä osoittanut ainakin virtaaman määrittelyn osalta ongelmalliseksi. Omaan muodostuu pakkaskausina pohjalle jäätä ja virtaamat saattavat pienestä valuma-alueesta johtuen vaihdella eri vuorokaudenaikoina varsin paljon. Lupamääräyksiä on tältä osin tarpeellista tarkastella ja tarpeen mukaan muuttaa tai tarkentaa.

Talvivaaran kaivos sijaitsee vedenjakajalla, jonka vuoksi purkuvesistöjen virtaamat ovat pieniä ja veden vaihtuvuus alueen järvisä on hidasta. Kainuun ELY-keskus esittää, että toiminnanharjoittajalle määrätään suunnitteluelvelvoite tarkastella vaihtoehtoisia jätevesien

purkupaikkoja niin, että vedet ohjattaisiin viemärissä pukupaikkaan tai purkupaikoille, joissa veden laimenemisolosuhteet olisivat nykytilannetta huomattavasti paremmat. Tarkastelussa tulisi myös huomioida mahdollisuudet säädellä veden varastoinnilla vesistöön tai vesistöihin johtamisen ajankohtia kuormituksen vaikutusten ehkäisemiseksi.

Uusille rakennettavien kipsisakka-altaiden padot tulee suunnitella siten, ettei mahdollisen kalvorakenteiden rikkoontuessa altaisiin padottuaine pääse vuotamaan altaasta hallitsemattomasti. Padoille tulee rakentaa riittävät kuivatus- ja suodatinrakenteet sekä tiivistysosa varsinaisen tiivisrakenteen (kalvorakenteet) alle. Tiivistysosa tulee rakentaa riittävän paksulla tiivistysrakenteeksi soveltuvalla maa-aineksella (esim. moreeni). Patojen suodatinrakenteet ja kuivatusjärjestelmä tulee mitoittaa ja suunnitella siten, että ne kaikissa olosuhteissa pystyvät suojaamaan kalvorakenteiden alapuolisen tiivistysosan (esim. moreeni) eroosiota vastaan ja purkamaan padon läpi, ali ja ympäri suotautuvat vedet sekä tasaamaan mahdolliset virtausgradienttien huiput. Lisämääräys suodatinrakenteista ja tiivistysosasta on tarpeen altaiden rakenteen parantamiseksi niin, että vuotoja ei jatkossa pääse tapahtumaan. Jos kalvoon tulisi jostain syystä vuotoja, tulee kalvon alapuolisen rakenteena olla sellainen, että vuodot ovat aikaisempaa paremmin hallittavissa. Edellä mainittujen rakennevaatimusten tulee täytyä myös muissa allasrakenteissa. Uusien altaiden paikat tulee mahdollisuuksien mukaan vahvistaa nyt käsillä olevan lupapäivityksen yhteydessä.

Kainuun ELY-keskus tuo esille, että kaivospiirin alueella on käytössä paineilmalla toimivia linnunkarkoittimia. Kyseisten laitteiden käyttöön liittyvät meluvaikutukset ja mahdolliset rajoitukset tulee sisällyttää meneillään olevaan lupaprosessiin.

Kainuun ELY-keskus näkee tärkeänä, että jo pitkään vireillä ollut ympäristöluvan lupaehtojen tarkastelu ja uraanin talteenoton ympäristölupa käsitellään kiireellisenä. Kaivospiirin alueella on varastoituna kipsiakka-altaan vuodon seurauksena pilaantuneista maa-aineksia ja vesien puhdistamisesta syntyneitä sakkoja. Vuotaneiden altaiden tuleva käyttö on monilta osin vielä suunnittelematta ja ratkaisematta. Em. asiat voitaisiin käsitellä erillisenä niin, että niistä annetaan erillinen päätös.

Kainuun ELY-keskus

ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue

Ykisikön päällikkö

Sari Myllyoja

Ympäristögeologi

Ilkka Haataja

Lausunnon valmisteluun on osallistunut myös Kainuun ELY-keskuksen patoturvallisuusviranomaisen.